СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 253. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 29-го жовтня 1940. No. 258. Jersey City, N. J., Tuesday, October 29, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИЛКІ ПРО ЗАДЕРЖАННЯ ВІДПОВІДНИХ ЛЮДЕЙ

НЮ ЙОРК. — Вендел Вилкі в своїй виборчій промові заповідав, що коли вийде президентом, то зовсім не буде перетрясати до самого споду цілої адміністраційної машини. Навпаки, він обіцяв, що здібних людей в теперішній адміністрації залишить. Змінить лиш деяких. Та, наставляючи нових він зовсім не буде руководитись партійними засадами. Здібність виконувати дану роботу буде мірилом назначення, а не чиясь партійна приналежність, казав він.

Про мешканеву справу Вилкі сказав, що на випадок його вибору, буде старатись заохочувати приватний капітал до будови нових мешкань. Він сказав, що, на загал, мешкання нині є дуже дорогі, з виїмком тих нечисельних мешкань, що побудовані державними коштами. Треба прямувати до того, щоб всі мешкання подешевіли, казав Вилкі.

ЛУЇС ДОБИВАЄТЬСЯ ЗГОДИ ЗО СТАЛІВНЯМИ.

ВАШИНГТОН. — Джан Луїс, голова К.П.О., звелів створити комісію, яка засяде вкоротці до поновних переговорів з компанією Републик Стіл. Ця компанія здавна веде війну з К.П.О., викинувши з праці більше число робітників. Тепер компанія склонна піти на уступки. Юнія домагається, щоб викинених робітників назад приняти і заплатити їм взад платню. Ця платня для всіх робітників виноситиме кілька міліонів долярів. Компанія склоняється тепер до заплачення цих грошей. Вже в своїй промові, в якій він заявився за Вилкого. Джан Луїс натякав, що до того замирення з Републик Стіл може прийти.

ДАЙКСТРА ПРО ПОБІР НОВОБРАНЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Кларенс Дайкстра, голова поборових бюр, заявив, що всі робітники і власники фабрик та варстатів, заняті в виробі зброї, матимуть згляди при поборі до війська. Їх тепер не будуть покликати до служби, бо їх присутність при виробі зброї є більше потрібна для національної оборони, ніж їх присутність у військових касарнях. Дайкстра щераз підкреслив, що згляд матимуть також ті особи, які удержують родини.

ЗАТОНУВ КАНАДІЙСЬКИЙ КОНТРТОРПЕДОВЕЦЬ

ОТАТА. — Внаслідок зударення з одним торговельним кораблем затонув на широким океані канадійський контрторпедовець „Марґарі". Згинуло при тому 140 вояків і старшин.

АЛЬМАЗАН ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕМОГУ.

НЮ ЙОРК. — Мексиканський ґенерал Альмазан, який в минулих мексиканських виборах був президентським кандидатом проти ґенерала Камача, заповів тепер, що буде далі добиватись президентури, бо це він виграв у тих виборах, а не Камачо. Альмазан каже, що він виграв більшістю 90% голосів. Але Камачо є вибраним президента Карденаса і той піддержав його, та шляхом ріжних надужить першенство віддав йому, скаржаться альмазанівці. З першим грудня ц. р. нововибраний президент має обняти владу. Альмазан заповів, що він ту владу таки перебере, бо його піддержить армія.

ПРИНЯТТЯ В ЧЕСТЬ ПАНІ ВИЛКІ.

НЮ ЙОРК. — Минулої суботи відбулось мале принятття в готелі „Рузвелт" в честь пані Вилкі. Принятття влаштовав чужоговорячий відділ при републиканськім виборчім комітеті в Ню Йорку. Кожна національність вислала на те принятття по кілька жінок убраних у народні строї. Серед них були три українки в народних строях.

БИЗНЕС НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

НЮ ЙОРК. — Обраховують, що за цілий час Світової Вистави в Ню Йорку продано 16 міліонів і 222 тисяч „ґат доґс", себто гарячих ковбасок. Водночас продано також... 172,800 порошків на біль голови.

ГОТОВІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

ВАШИНГТОН. — З нагоди „дня фльоти" по всіх містах Америки відбулись паради, маючі за ціли обзнайомити американську суспільність зо станом фльоти і її завданнями. Секретар фльоти, Накс, виголосив промову і сказав, що американська фльота мусить бути готова на двох океанах відбити напад. Те саме потвердив адмірал Старк, додаючи, що навіть існує поважна загроза нападу на обох океанах водночас.

МЕКСИКО ДОЗВОЛЯЄ ВИВІЗ ДО ЯПОНІЇ.

МЕКСИКО СИТІ. — Хоч Мексико великодушно кілька днів тому заборонило вивіз ґазоліни та інших воєнних продуктів до Японії, мовляв, тому, щоб солідаризуватись з Америкою, то вже кілька днів по тій заборені знов дано дозвіл на вивіз всяких продуктів до Японії. Цей дозвіл дано тому, бо мексиканське економічне життя внаслідок заборони знайшлосяб у поганім стані, кажуть представники мексиканського уряду.

ЗАКІНЧЕННЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Минулої неділі в 12 годині вночи закінчено Світову Виставу в Ню Йорку. Сурмачі заграли кінцеву пісню і вниз почали опускатись прапори. Цього останнього дня прибула на виставу величезна маса людей, поверх пів міліона. Дивним те, що заряд Вистави колись, на початку, розраховував, що пів міліона людей буде відвідувати Виставу щодня, впродовж цілого сезону. Тимчасом цей вершок осягнув не перший, ні другий день, тільки останній день Вистави. Під моральним оглядом Вистава випала добре. Називають її „найкращою виставою на світі". Але під матеріяльним оглядом Вистава недописала. З кожного доляра, вложеного в Виставу, повернуло лише 38 центів. Проте місто Ню Йорк скористало на тім чимало, бо десятки міліонів людей, що приїздили до Ню Йорку, залишили в нім чимало гроша.

А тепер пишні виставові будинки будуть наперед обірвані з їх окрас, а опісля будуть розібрані. Така доля в першу чергу чекає трильон і перисферу. Залишаться лиш деякі будинки. На тім місці буде побудований публичний парк.

РУЗВЕЛТ ПРИЇХАВ ДО НЮ ЙОРКУ

Президент Рузвелт приїхав до Ню Йорку, щоб тут виголосити декілька політичновиборчих промов. Він обїде всі пять нюйорських дільниць і в кожній з них виголосить промову.

ПРИЇЗД АМБАСАДОРА КЕНЕДІЯ

З Лондону приїхав до дому американський амбасадор Джозеф Кенеді. Журналістам він відмовився говорити щонебудь про европейське положення. Зазначав лише, що має чимало що говорити. Але не буде говорити так довго, доки не побачиться з президентом Рузвелтом та не здасть йому звіту. Опісля буде говорити для широкої публики.

ВІДГОМІН ПРОМОВИ ДЖАНА ЛУЇСА

Промова Джана Луїса, в якій він виразно піддержав Вендела Вилкого, а виступив проти Рузвелта, викликала в робітничих юніях широкий відгомін. Більшість юнійних провідників гостро таврує цей виступ та каже, що через те Джан Луїс втратив впливи серед робітництва. До них належить юнія автомобілевих робітників, яка вислала до президента Рузвелта запрошення, щоб говорив на її вічу, а вона збере 250,000 слухачів.

БАЛКАН З ОСТРАХОМ ЖДЕ УДАРУ ОСІ

БІЛГОРОД (Югославія). — Балканські часописи тепер уже не сумніваються, що держави осі постановили вдарити проти Англії через Балкан.

Роблять такий висновок на основі італійської кампанії проти Греції. З цеї кампанії вони приходять до переконання, що Німеччина й Італія думають починати нову фазу війни проти Англії через викидання англійських фльотних баз з Греції.

Югославія припускає, що одним з перших кроків для цеї війни буде піднесення домагань до Югославії з боку Мадярщини.

Югославські військові керманичі кажуть, що Югославія буде боронити своєї незалежности.

БЕРЛІН ПОДАЄ ВІСТКУ ПРО „НОВУ ДУНАЙСЬКУ ҐРУПУ"

БЕРЛІН. — Німецький уряд подав до публичного відома вістку про створення нової інтернаціональної комісії для справ ріки Дунаю.

Мовляв, створення цеї комісії є випливом конференцій Німеччини, Росії і Італії. Крім цих держав у комісії будуть мати своїх представників ще Румунія, Мадярщина, Болгарія, Югославія й Словаччина

БОЛЬШЕВИКИ ПРО АНГЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ КООПЕРАЦІЮ

МОСКВА. — „Большевик", місячний орґан комуністичної партії, каже, що Америка вишле незадовго фльотні відділи до Сингапора й інших британських фльотних баз.

Каже „Большевик", що англійсько-американську кооперацію диктує Вол-стріт, себто американська біржа.

НОВИЙ МІСТ. — Над водопадом Найаґари ставлять новий міст на місце того, що завалився під напором криги в 1938. році. На світлині: викінчують перший цементовий лук моста. Старий міст називався „Фолс Вю Бридж", новий буде називатися „Рейнбов Бридж", видно від веселки, що грає на випарах з водопаду в сонішні дні. Залізні шнури будуть проведені понад водопад уже в грудні.

„МИРОВА ОФЕНЗИВА" ГІТЛЄРА В ПОВНІМ РОЗГОНІ

Франція згодилася на Гітлерові домагаання „в засаді".

ВІШІ. — Французький уряд дав до зрозуміння, що на конференції Гітлера з премієром маршалом Петеном Франція згодилася „в засаді" на пропозиції Гітлера „відбудувати мир в Европі".

Французький кабінет міністрів вислухав звіну Петена й Ляваля й приняв цей звіт однодушно.

Комунікат додає, що кооперація Франції й Німеччини буде відноситися лише до справ політичних і економічних.

АНҐЛІЯ ТЕЖ АПЕЛЮВАЛА ДО ПЕТЕНА.

ЛОНДОН. — Анґлійський урядовий комунікат розкриває, що анґлійський король Юрій Шестий апелював до французького премієра Петена не піддаватися натискові Гітлера, запевняючи його, що Анґлія на випадок перемоги допустить Францію користати з перемоги.

Анґлійські ґазети говорять багато про „мирову кампанію" Гітлера. Вони натякають, що відклик короля до Петена певно прийшов запізно.

МУСОЛІНІ ВИБИРАЄТЬСЯ НА НОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

РИМ. — Премієр Мусоліні вибрався на нову конференцію. Має вона відбутися або в Фльоренції або десь поза Італією. Здається на ній будуть приявні: Гітлєр, Петен і Франко.

МУСОЛІНІ ПРИСКОРЮЄ ГРЕЦЬКУ КРІЗУ.

РИМ. — Італійські офіціяльні комунікати говорять про ріжні грецькі інциденти здовж албанської границі.

Ці донесення всі пояснюють як доказ, що італійський уряд шукає притоки почати інтервенційний наїзд на Грецію в найближчій будучности.

Грецький уряд у своїм комунікаті заперечує італійські вістки, буцімто греки допускаються якихнебудь насильств здовж албанської границі.

ДОНОСЯТЬ ПРО БОМБАРДУВАННЯ КОРАБЛЯ „ЕМПРЕС ОФ БРИТЕН".

БЕРЛІН. — Німецький офіціяльний документ доніс, що німецькі летуни кинули в неділю рано бомби на великий корабель „Емпрес оф Бритен" і запалили його. Донесення каже, що сталося це коло 60 миль на захід від побережа Ірляндії. Мовляв, корабель горить і моряки його покинули.

Корабель „Емпрес оф Бритен" належить до найбільших кораблів світа. Має він містоти 42,348 тон. Належить до Канадіен Песифик". Анґлійські донесення про цю втрату мовчать.

ЗАВЗЯТІ БОМБАРДОВАННЯ СТОЛИЦЬ У НЕДІЛЮ.

ЛОНДОН. — Британські летуни бомбардували в нетілю німецьку столицю, націлюючися на залізничі двірці, фабрики й військові обекти.

У норвеських водах вони заатакували й затопили один німецький транспортовий корабель містоти 2,500 тон.

Анґлійський комунікат каже, що анґлійські бомбардування мають глибоке враження на німецькі настрої.

ДЕ ҐОЛЬ ТВОРИТЬ „ВІЛЬНИЙ УРЯД".

ЛОНДОН. — У своїй проклямації, виданій у місті Леопольдвилі, в бельґійському Конґо, в Африці, французький ґенерал Шарль де Ґоль подав заяву, що він створив Раду Оборони Французької Імперії.

Заява каже, що „кількох безчесних політиків" віддало Французьку Імперію в руки ворогів. Вона каже далі:

„Як французький уряд і представники французького народу не можуть існувати незалежно від ворога, так довго їх влада, яку досі/формально виконував начальник держави й рада міністрів, буде виконувана провідником Вільних французьких сил при допомозі Ради Оборони".

НІМЦІ ЗНОВУ АТАКУЮТЬ БУЛИТА.

БЕРЛІН. — Націстичний орґан „Фелькішер Беобахтер" заповідає, що він напечатає незадово нові документи, які, мовляв, докажуть, що американський амбасадор у Франції Булит вів кампанію за втягнення Америки в війну по стороні Франції й Анґлії.

Ця ґазета закидує теж таку політику президентові Рузвелтові.

ПОЛЯКИ КАЖУТЬ, ЩО ГІТЛЄР РОБИТЬ ЕСПАНІЇ ДАРУНКИ З ГРАБІЖІВ.

ЛОНДОН. — Як каже один польський священик, що щойно вернувся з Еспанії, Гітлєр зробив Франкові дарунки з вартісних релігійних образів, начинь, статуй, тощо, але фотографії цих дарунків, поміщені в еспанських ґазетах, переконали священика, що більшість цих дарунків награблено в польських церквах у Польщі.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДИППЛЬОМАТИЧНА ОФЕНЗИВА ЯПОНІЇ

У той самий час, як Німеччина повела так звану диппльоматичну офензиву в Европі, на азійському континенті повела подібну офензиву Японія.

Осередною точкою цих заходів є приєднання Росії. З цею Росією Японія має вже давні, просто традиційні порахунки. Сягають вони ще царських часів. За большевизму ця ворожнеча зовсім не ослабла. Японія й Росія все стояли проти себе як два вороги, говові кинутися один на одного при перший-ліпшій нагоді. До таких сутичок уже й приходило. Властиво вони й не переводилися. Обявами цеї ворожнечі з російського боку, є безчисленні російські книжки й фільми, що змальовували цей російсько-японський конфлікт як круціяту большевизму проти самурайського февдалізму. З японського боку, це відношення мало подібні обяви. На росіян дивилися уряд, преса й публична опінія так, як в Індії дивляться на парія, себто на найнижчу, всіми погорджувану суспільну верству. Така низька була ця погорда, що декому могло видатися зовсім неможливим, щоби Японія могла навіть мати які розмови з так низько стоячими людьми, як російський большевицький уряд.

А прецінь якраз коло цих російських большевиків японський уряд заскакує тепер, як кавалер коло вередливої красавиці. Обіцює Японія Росії передерти стару угоду про сибірські рибацькі простори, що була дуже корисна для Японії. Колиб і цього було мало, то Японія „дозволяє" Росії заняти увесь Афґаністан, ба навіть усю Індію, словом показує Росії вигляди на збільшеня населення Росії на 400 міліонів душ! Каже Японія Росії, що аж тоді Росія стане самовистарчальною імперією й не буде потребувати оглядатися на нікого в світі.

Що штовхає Японію на таку політику, розкриває Маруяма, один з визначних японських заграничних знавців у своїй статті в японській ґазеті „Асагі". Там він без обиняків заявляє, що ніщо в світі не може врятувати Японії на випадок війни зо Злученими Державами, лише одна зміна політики супроти Росії, себто союз з Росією.

Війна Японії зо Злученими Державами могла би видатися дуже далекою можливостю, а тим самим і японський союз з Росією непотрібним. Одначе цей Маруяма думає інакше: „Є це неминучим, щоби Японія найшлася на Тихому Океані лице об лице з обуреними й могучими Злученими Державами." Вимагає цього зрештою угода з Німеччиною: „не занявши рішучого становища (проти Америки) Японія не може справді кооперувати з Німеччиною". Коли японський уряд дозволяє таке писати, то це знак, що він дивиться на справу не інакше.

МОСКВА ЗАЛЯКАНА І БЕЗСИЛА

Росія, оцей кольос на глиняних ногах, значно збільшила, з ласки Гітлера свій стан посідання та поширила свої границі до Балтику та гирла Дунаю. А тепер, як бачимо, Анґлія старається дійти з нею до порозуміння, щоб зашахувати Японію в Китаю. Також Америка ніби починає накладати з Кремлем, теж з подібною ціллю. Знову з другого боку Німеччина та Італія також стараються вдержати Росію в орбіті своїх впливів та довести до підписання пакту з Японією.

Куди піде Сталін? Ось це є те питання, що сушить голови світовим політикам. Піде він з Анґлією проти Японії та держав „осі" в Европі, чи поставить опір німцям, коли вони посягнуть по Дарданелі? І чи стане в обороні Туреччини, згідно з найновішими відомостями про російсько-турецький договір в цій справі.

Позиція Росії неясна.

На всі ці питання ледви чи може хто дати ясну відповідь. Як в 1939 р., так й нині, становище Росії є цілком затемнене. Не відомо, чи існує між Сталіном і Гітлером щось більше як пакт не-нападу, та чи Росія постачає Німеччині правильно збіжжя, нафту та інші сирівці, як це було умовлено.

Та зовнішній світ знає про одно: внутрішня ситуація московської імперії, її військова сила та економічні засоби виявили себе наглядно в минулорічній війні з Фінляндією. Росія показала там свої основні браки як щодо стратеґічних здібностей своєї верховної команди, так теж щодо военних та економічних ресурсів. Нині, здається, найголовнішим бажанням Сталіна є бачити в Европі мир, однак з виснаженими доценту теперішніми воюючими сторонами так, щоб легко можна було ширити комунізм.

Советський імперіялізм та занимання стратеґічних позицій.

Останні підбої Москви умотивовуються численними спонуками які двигнули Сталіна з місця. Захоплення Західньої України це у великій мірі забезпека перед загрозою українського визвольного руху. Однак того самого не можна вже виключно сказати, коли ходить про Балтик та Буковину й Басарабію. Тут, крім звичайного московського імперіялізму, входили в гру також стратеґічні підрахунки. Росія хотіла за всяку ціну опанувати Балкан, щоб тим робом загородити шлях Німеччині. Та ця остання випередила Сталіна. Але, занимаючи Басарабію аж по ріку Прут, Росія всеж таки здобула природну границю, яка має певну стратеґічну вартість для того, хто посідає гирло Дунаю. А Совети змагали до опанування Дунаю. Та нагле посунення Німеччини в околиці устя Дунаю, випереджує Сталіна, перемінює основно дотеперішнє положення й вибирає всі козирі з рук Росії. Цим пояснюється надія демократичних держав на те, що ті обставини можуть довести до розриву між Гітлером і Сталіном.

Безвихідне положення Росії.

Та даремні надії Анґлії, а навіть Америки, на якийнебудь рішучий крок з боку Росії. Не зважаючи на територіяльні збагачення, Росія знаходиться в куди тяжчому положенні як колинебудь. Вона мусить держати значні військові сили проти Японії на Далекому Сході, а цілий західний кордон від Ленінграду аж по Одесу вимагає великої сили людей та военного матеріялу. Російська военна фльота, яка ніколи не мала великого значіння, розділена нині на морях — Північному, Балтійському та Чорному, як теж на Тихому океані, а її повітряна сила мусить берегти такі довгі кордони, яких не має ніяка інша держава в світі.

Щодо мілітарної сили, то Росія є дальше загадочним сфінксом, хоч у фінській війні вона виказала себе ганебно нездарною. Зо всіх 30,000,000 здібних до військової служби людей, найбільше 8,000,000 одержало сяке-таке військове вишколення, але й з того числа лиш 3,000,000 або найбільше 5,000,000, можуть бути під зброєю, включаючи в те число також всяку побічну військову прислугу. Одним словом, Росія в теперішню пору ледви чи зможе післати на фронт два міліони добрих вояків.

Тих 2,000,000 людей як показала фінська війна, не мають належного еквіпунку і узброєння, ні відповідного командного тіла та здорової моралі. Здобування лінії Манергайма виказало основні браки російської стратеґії. Російські літаки, в скількості 12,000 — 15,000, є без порівнання гірші від німецьких та анґлійських, а пільоти не мають навіть частинно такого вишколу, який переходять німецькі, анґлійські та американські летуни.

За фронтовою лінією.

Не тяжко собі представити, що коли таке погане положення армії, на яку Совети витрачували більше як дві третих своїх річних буджетів, то що можна собі уявити про цивільне життя мешканців в СССР, про функціонування фабрик, середників комунікацій і т. п.

Все це представляє мізерний образ нинішнього СССР. Знаючи свої слабости, Сталін ледви чи виступить отверто проти Німеччини, тимбільше, що Німеччина знову дає йому до пізнання, що охоча дальше давати йому в дарунку чужі землі.

Одинокі позитивні дані Росії та її теперішнього положення, це безмежні простори та нескінчені маси людей, яких може червоний диктатор силою кидати до боєвих ліній, як це мало місце у фінській війні.

Тому саме треба сумніватись, щоб Росія дала себе втягнути в війну. Вона добачує рятунок для себе тільки в тому, щоб інші себе винищили.

З ВІСТЕЙ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ

Ярославщина дуже запущений та прибитий терен. Тому праця над молодю дуже важка, а фахова праця ще важча і відповідальніша. Якщо взяти під увагу робочу пору, коли відорвати молодь від господарської праці важко, то число курсантів, 52, є добре, хоч і мале відносно до доїї праці, яку Т-во „Сільський Господар" вложело в орґанізацію курсу. Та радуватись і тим треба, бо перші орачі ярославського перелогу вже рушили до праці. Маємо віру, що господарська праця серед нашо молоді прийметься і дасть скоро добрі висліди. На курсі викладали дир. Л. Бачинський, інж. Білоус, інж. Каплистий, м-р Щирба, дир. Харамбура, люстр. Копистянський, інстр. Крупа та інст. Корабель. Порядок в таборовому житті тримав п. Солух, а серед передовичок інструкторка Ольга Перхач. Закінчення курсу випало урочисто. Від дир. т-ва „Сільський Господар" побажав успішної праці та витривалости дир. Бачинський, а крім того до молоді промовили інж. Преторіус, заохочуючи до фахової освіти, Ліда Борвець заохотила молодь до проці над освітою та фізичним вихованням, люстратор Крупа, як орґанізатор, поставив домагання до передовичок і передовиків, щоби свої зобовязання виконували так, як про це було говорено на курсі. По батьківськи і від душі радив і заохочував до науки молодь дир. Теребенець. Відспіванням національного гимну закінчено перший курс передовиків хліборобського вишколу молоді Ярославщині.

На Володавщині

День 28. серпня був одним із найкращих днів у житті Володавщини. В 11 год. почалось свято обжинок величавою дефілядою. Напереді обжинкового походу їхала кіннна бандерія з Голі, за нею дівчата несли обжинкові вінки з сіл: Сожанка, Сушно, Королівка, Голя та Засвятичі. за ними 120 наколесників, відтак вози з женцями та відділи женців із Володавщини, а навіть з повітів білопідляського та радзинського; за ними відділи косарів, символічні вози — „Весна", „Літо", „Осінь", „Зима", стрункий відділ огневої сторожі з Вирик, вкінці рільничі машини та знаряддя. Після дефіляди оо. Шкоропад, Кальчук Скакальський відправили молебен. На площі гордо лопотіли українські прапори і слова молитви неслися перед престіл Всевишнього. На великій площі кругом, мов маки, цвіли, пишались народні строї. Стара княжа Володава давно вже не бачила такої краси!

По молебні священики посвятили обжинкові вінці, і дівчата вручили їх старостові. Дел. п. Залізняк від повітового Комітету привітав усіх гостей. Відтак промовляли: проф. Зайцев, посадник міста Володави д-р Ванько та інші. Дальше були виступи хору театру Обідзінського з Холму, національні танки артистів театру Обідзінського, ритмічні вправи дівчат з села Сушна, хорові точки села Коденця та ритмічні вправи дівчат із Любеня та Вирик. Між поодинокими точками програми були виконані дуже дбайливо і по мистецьки, і їх винагороджували рясними оплесками.

Друга частина свята, спортова, не відбулася того дня, бо перешкодив дощ. Вона відбулася 15. вересня ц. р. Ініціятором свята був Український Комітет та Повітовий Союз Українських Кооператив у Володаві. Увесь час панував лад і порядок. Це заслуга впорядчиків і орґанізаторів. На святі зібралося понад 7,000 людей із Володавщини та сусідніх повітів. Усі вони вертались до дому піднесені на дусі та з новим запалом до дальшої витривалої праці.

На Белзчині

Між селами Хоробровом і Бояничами лежить невеличка місцевість Гатовичі. Дня 8. вересня відбулося там одне з районових свят обжинок філії Т-ва „Просвіта" в Белзі. Коло год. 15 по збірці всіх орґанізованих відділів, переважно жіночих, під звуки „Ще не вмерла..." піднято прапор, після чого виголосив коротку промову П. Мигаль з Варяжа. Після дефіляди перед піднесеним прапором, яку відкрив мужеський відділ з Варяжа, дівчата в національних одягах з сіл: Гатович, Хороброва, Ульвівка, Нинович, Городища і Варяжа виконали чотири збірні обжинкові вправи. Цілість робила добре і гарне враження. Після національного танку, який виконали дівчата з Городища, відбулася спортова частина свята.

Спортовий День Молоді в Порохнику

Заходом Делеґатури УДК. відбувся дня 15. вересня перший районовий спортовий день молоді в Порохнику. Свято відбулося на гарно прибраній національними прапорами площі біля парохіяльного дому. Перед святом о. С. Шуляка відправив в намірені української молоді Службу Божу в парохіяльній церкві. Співав гарно церковний хор під диріґентурою п. О. Сенюка. Саме свято розпочалось піднесенням національного прапору під звуки нац. гимну. Після звіту референта молоді п. В. Нагірного промовив до молоді м-р Ю. Щирба, вітаючи молодь та взиваючи її до праці. Після дефіляди молоді з В. В. М. виголосив святочну промову від УДК. в Ярославі ред. Р. Данилевич. Потім мужеський хор відспівав пісню „Ми, українські партизани". Зчерги слідували вправи дівчат під проводом п. Т. Круби. Хлопячий доріст з Порохника віддеклямував вірш „Ми не дамо катувати народу". Відтак дівчата з Чудович виконали вільноручні вправи. Долівкові вправи виконав хлопячий доріст з Порохника, що за бравурне виконання здобув собі загальне признання. Відтак виконали вільноруч вправи хлопці з В. В. М. під проводом п. Бенца. На закінчення свята промовив делеґат УДК. в Порохнику о. О. Яхимович, що подякував приявним за участь та представивши обовязки молоді в сучасну пору, візнав її до ще інтензивнішої праці. Свято закінчено відспіванням національного гимну. У святі взяла участь молодь з Порохника, Угорки, Гавлович, Хорова, Тиневич, Крамарівки та дівчата з Удович. Свято випало дуже гарно й успіх його під оглядом моральним і матеріяльним був великий. Це свято молоді всім приявним, з яких дехто з часів польської неволі вже й українську мову забув, додало віри в свої сили, у кращу майбутність та волю причинитися до кращої орґанізації населення порохницького району.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(68)

XVI.

Кригу не пізнати. Ходить, як тума. Де ділася й звичайна запорозька самопевність та його крижана рівновага, що за неї ото й прізвище дістав на Січі!.. Дратується від кожної найменшої дурнички й навіть на звичайне ласкаве до нього слово відповідає так, немов би відгризається.

Навіть полковник звернув увагу.

— Що за лиха мати! Що з тобою, Денисе? — запитав якось.

Крига й на нього, на старшого свого, поглянув, як золотого подарував, і тільки рукою махнув.

— Е, ні — спалахнув старий Петро Гудима, — ти, голубе, на свого дурного батька махай, що тебе, на світ пустив, а мені відказуй по-людському, по-чеськи, а не по-песьки. То тільки пес махає хвостом, як забалакаєш до нього, а ти козак, а я твій старший...

— Та щож відказувати, батьку? — розвязав урешті язика Крига. — Все одно не порадите нічого. Таке діло... не військове...

— А звідки ти знаєш, хрін тобі в ніс, що не пораджу? Та хіба мій уряд тільки про військові справи?... Зараз мені кажи, який тебе понурий біс осідлав?...

— Пробачте, батьку, але... справа не козацька... Вона тільки моя, та й годі...

— Баба?! — визвірився полковник.

Крига завагався, зніяковівши.

— Та... скажемо... хоч би й баба...

— Я так і знав!... Ну, то щож тая баба — зрадила тебе, чи що?

— Де там!... Вона ще не була моєю...

— А ти хочеш, щоб була, — так чи ні?

— Ну... та коли ви вже той...

— А вона кирпу гне, — так чи ні?

— Та не то, щоб гнула, а...

— А має до мислі якогось другого любчика, — так, чи ні?

— Та ніби так.

— Ну от, а ти кажеш, що старий полковник дурень...

— Колиж я казав?

— Не казав, то на думці мав, — знаю я вас, молодих!... Отже, що там? — сповідайся: може що й обрадимо вдвох, а то гидко дивитися на тебе, — не козак, а мокрий віхоть. Щоб у мене в полку не було цього, — чуєш?!...

— Чую, батьку... Але...

Крига не сподівався такої атаки й не знав, що чинити — казати чи ні? Негарно якось виходило. Добре ще, що хоч у канцелярії якраз нікого не було, навіть писарчуків, а тож сорому не обіратись би. Ну, та, мабуть, нічого не вдієш, коли причепився й лізе з ножем до горла: не скажи нічого — живцем ізїсть. Повагавшись ще трохи, він коротко розповів старому про свої наміри ще з Січі, осістись десь хутірцем і загосподарювати, про намір оженитися з гарною чесною, впадливою до господарства дівчиною...

— Ну? То щож на перешкоді? — не розумів полковник. Наглядів молоду?

— Та наглядіти наглядів, але... не туди вона дивиться, — відповів Крига.

— Шукай другу! Чи мало того зілля? По семеро за цибулину!...

— Хм... це правда, та жадна друга не припала до мислі так, як...

— Як хто?

— Як Обеременківна Ярина.

— Обеременківна?... Що воно за краля?

— Вдови Обеременчихи дочка.

— Та що тая вдова — гетьманиха, старостиха, полковниця чи якась інша вельможна пані?

— Ні, проста тутешня міщанка.

— Що?! — скипів полковник. — Якась задрипана міщанка та не хоче віддати дочку за козака з мого полку, та ще за такого, як ти?! Е, ні, в моїм полку я не дозволю такої зневаги до себе!...

— Та стара, батьку, може й віддалаб...

— А хтож — молода кирпу гне?

— Та виходить так.

— Іншого, чи що, має на думці?

— В тім, батьку, й усе лихо.

— Когож? Князенка? гетьманенка?...

— Ні... Парубка тут одного... Він тепер на Січі... Похиленка Павла.

— Похиленка?;... Це того, що видер вікно в старости?

— Того самого.

— Таж я не дозволю, щоб і нога його тут була!... Е, ні, так не буде!... Я не дозволю!... Не бути йому більш у Каневі, так і скажи своїй отій Явдосі, чи як її...

— Я вже казав, що він не вернеться.

— Ну?

— То ще, каже, побачимо.

— Ач, яка запекла!... Ну, то пострівай, я за це діло візьмусь: побачимо, що відповідатиме вона такому сватові, як я! Чи посміє пхекати... Гей, хто там! — гукнув старий у сіни.

Із сіней вбіг до канцелярії молодий козак із канівських міщухів, полковників джура.

— Я тут, батьку, — промовив, уклонившись від порогу.

— Осідлай коней для мене й для себе... Тобі Денисе, не треба знати, — так краще. Але... де тая вдова жите?... Ти, Иване, не знаєш часом, де живе вдова Обеременчиха?

— Чом не знаю, батьку, — знаю, — відповів джура, — цеж на нашому кутку.

— На вашому?... То ти може й до дочки її залицявся?

— Де пак, — засміявся джуран, — там така горда та пишна, що ні приступу. Й на вулицю рідко виходила, хіба якого великого свята, та й то й на мову не давалась.

— А, яка!... Ну, йдиж та роби, що сказав.

Джура вклонився й вийшов.

Крига був у розпуці. Колиб знав, що так обернеться справа, ніколи не признавсяб. І надав же нечистий, — зіпсує всю справу старий дурень... Він думає, що це йому в уряді...

— Пане полковнику... батьку, — звернувся благуще до старого, — я вас дуже прошу, не робіть цього...

— Зроблю, небезпремінно зроблю! — грюкнув кулаком по столі полковник. — Щоб якась ледач міщанська в моїм полку сміла зневажити козацький стан? А не дідже!... Побачу, як вона посміє мені відмовити!... А ти дурень: сам же дякуватимеш потім...

— Та де дякуватиму, батьку!... Після ваших відвідин мені вже туди й поткнутися годі...

— Мовчи!!! — визвірився Гудима. — Ти мене будеш учити?... Иване!

— Коні готові, батьку, — вбіг на поклик джура.

— То-тож... Зараз їдемо!...

Він узяв шапку, грізно глянув на Кригу й вийшов разом із джурою.

Крига вхопився за голову.

(Дальше буде).

НА ТЕМУ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН

В „Ґазеті Католицкій", що виходить у Виннипеґу, появилася минулого тижня стаття Александра Равского п. н. „Погляд на Східну Европу". Стаття цікава з того боку, що в ній автор досить обширно обговорює українську проблему. Постараємося ось тут коротко переповісти зміст статті.

Автор виходить з того заключення, що прилучення західно-українських і білоруських земель до Радянської Росії є тимчасове. Росія, каже автор, ці землі по війні втратить, бо „польська держава і польська політична думка не визнала, не визнає і ніколи не визнасть фактів, доконаних Совєтами на Сході". Росія, твердить далі автор, ті землі втратить і то без огляду хто виграє війну. Коли німці побідять, то вони без труду розіб'ють Росію й заберуть українські і білоруські землі. Колиж побідить Британійська Імперія, то й тоді ті землі будуть від неї відібрані і очевидно прилучені до Польщі, „бо теперішний стан річей, скорше чи пізніше, в часі війни чи по війні Британійської Імперії буде повалений".

Значить поляки далі мають надію, що так чи інакше українські землі останутъ при Польщі. Вправді автор, пишучи про „Малопольську Східню (офіціяльна назва Східної Галичини у бувшій Польщі), каже, що ці терени є „переважно або частинно українські". Однак це не піддає йому думки, що ті „переважно українські" землі прецінь також мають право до самостійного життя... Ті землі далі мають вернути під Польщу, бо цього вимагає „польська держава і польська політична думка". На це ми скажемо, що ті землі до Польщі не повернуть, бо цього вимагає українська політична думка, яка вже підготовила український нарід до своєї власної держави.

Автор статті доказує, що прибалтійські держави (Литва, Латвія, Естонія) так довго існували, доки не впала Польща, яка була найпершою опікункою їх самостійности. В моменті, коли Польщі не стало, Росія без одного вистрілу перевела окупацію згаданих держав. З тим твердженням ми не станемо спорити. Можливо, що в нім є деяка доза правди.

Стаття широко описує всі ті благодати, що їх український нарід дізнавав під крилами Білого Орла. Автор твердить, що мимо політичної боротьби в „Малопольсце Сходнєй" український нарід за 20 літ приналежности до Польщі скріпився економічно і політично а „хлоп" український підніс свою життєву стопу. Можливо, що читачі „Католіцкей" повірять авторові. Миж зі своєї сторони скажемо, що останні 20 літ були для українського народу літами найтяжчого гнету. Доказів на це аж за багато. Чи їх треба ще раз вичисляти? Пригадаємо тільки найважніші. Українське шкільництво майже вцілости зруйноване. Польська кольонізація мазурами прикладала ніж до українського горла. Перманентні „пацифікації" українського народу. Палення, насильна грабіж церков і т. д. Цеж загально відомі річи, які НІКОЛИ не забудуться. Твердження про — економічний добробут українського народу це кпини.

Годимося з автором в тому, що комуністична окупація принесла страшний гнет економічний. Однак комуністичний уряд не буде українського народу польщити. А це вже щось варта. Москва зліквідувала польську кольонізацію. Це також не без вартости.

Автор кпить собі, що через прилучення західних українських земель українці осягнули „соборність". Нехай собі кпить на здоровля, а ми таки думаємо, що факт соборности має для українського народу деяке позитивне значіння вже хочби тому, що тепер український нарід в одній тюрмі, а не в чотирьох. Тепер один ворог, а не чотири, як це було до тепер і з одним ворогом лекше боротись ніж з чотирма.

В статті написано, що на ту „соборність" інакше глядить українське населення Західньої України, а інакше українська еміґрація в Канаді і Злучених Державах. Автор твердить, що в Старім Краю і поляки і українці, зрозуміли, що їм треба спільно боротися зі спільним ворогом. Цього не видить українська еміграція, яка далі стоїть на протипольському становищі і тішиться, що українські землі прилучено до Совєтської України. Автор апелює до української еміґрації, щоб вона змінила своє становище. Не думаємо, що апель буде мати який успіх так довго, доки „польська політична думка" буде далі настоювати на тому, щоб українські землі знов були прилучені до Польщі. Коли та „польська політична думка" буде зреформована в тім змислі, що Польща має бути відбудована на етнографічних польських землях, а на українських етнографічних землях має бути українська влада, то тоді буде можна говорити про „спільну борбу зі спільним ворогом". Не інакше.

Годимося з твердженням автора, що „правдою є, що блуди, яких допускалася стара і нова Польща на українськім терені все приносили для польської державної сили тяжкі удари". Пригадуємо однак, що межи поляками були відважні одиниці, почавши від Петра Скарги, а скінчивши на Жеромськім, які час від часу твердили те саме, що каже автор нині. Однак ні один польський уряд не послухав тих голосів. В історії Польщі за ввесь час приналежности до неї українських земель буквально не було ні одного моменту, у якім український нарід не був гнетений і переслідуваний. Деж тоді є запорука, що ті „блуди", про які автор легенько згадує, не повторяться? Польща мала час зреформувати своє відношення до українського народу. Однак цього не зробила. Навіть ніколи не пробувала. Українці жили з поляками від 1340 р. до вересня 1939. Отже повних 600 літ. Нехай п. Равскій, автор статті, вкаже нам бодай один момент з історії, коли то українцям жилося під Польщею добре. Нехай вкаже на один однісенький момент. Такого моменту нема, а самі визвання до згоди, щоб боронити „нашом і вашом вольносьць" це пуста балаканина, до якої український нарід не привязує ніякого значіння. Український нарід польської куратели ні спілки з поляками не хотів, не хоче і не ніколи не погодиться. Український нарід прямує до повної суверенности українських земель. Коли польський нарід зрозуміє інтенції нашого народу і не схоче кидати нам колод під ноги, тоді, можливо, прийде час на апель до спільної боротьби за волю обох, рівноправних, однак у державнім змислі розділених, народів.

(„Канадійський Фармер").

РІЧНИЦЯ СТАТУЇ СВОБОДИ

..Дня 28. жовтня 1940. року минає 54 роки від часу збудовання Статуї Свободи, цего найбільше ціненого символа Америки. Стоячи як постійний сторож в середині морського заливу Ню Йорку, вона так сильно кріпила почування надій і вдячности у серцях міліонів ново прибуваючих людей до Злучених Держав, як жадний інший того рода символ у світі.

Коли перший раз прибув до берегів Америки французький різьбар, Фредерик Август Бартольді, зараз після 1870. року, йому як любителеві свободи, розчарованому французькою комуною, впала на думку ідея будови памятника. Та ідея в ньому так сильно закорінилась, що по повороті до Франції він сейчас взявся за працю для зреалізовання своїх думок.

Для тої цілі засновано товариство з визначних французів. Почато збірку пожертв по цілій Франції, щоби сфінансувати великі мрії про „Свободу Освічуючу Світ", котрі були уроїлись в голові різьбара Бартольді. Пожертви напливали на руки комітету малими й більшими датками, багато з них від найбіднішого населення краю, котре дорожило свободою як невміручою ідеєю. Бувало так, що пожертви не дописували, але Бартольді, щоби діпняти свого, віддав свій власний маєток як гарантію для викінчення статуї.

Бартольді допоміг збиранню фондів. Він теж сам занявся працею над виробом великої бронзової статуї, виробив шкіц її розміру та обняв нагляд над виливанням її частин. Вся праця забрала повних пять років часу. Накінець її зложено у Парижі 1881. року. До того часу всі кошта будови виносили $250,000.

Тимчасом роблено старання про кооперацію у Сполучених Державах. Року 1883. комітет нарешті почав збирати фонди через прилюдні субскрипції в цьому краю для будови фундаменту, на котрім мала стояти величезна статуя. Фонди призбирано і будову підніжка викінчено 1886. року.

Остров Бедло, у Нюйорськім заливі, призначено на те, щоби там стояла велика статуя, збудована по тамтім боці Атлантійського Океану. По викінченню підніжжа, збудовану статую на залізних опорах привезено до Америки і сильно прикріплено до фундаменту.

Дня 28. жовтня 1886. року підчас величавої церемонії, полученої з виміною щирих побажань між Францією і Злученими Державами, в котрій приймали участь тисячі народу, відбулось святочне відслонення Статуї Свободи. Святом проводив тодішний президент Клівленд. Бартольді теж був приявний на відслоненні, щоби бачити довершення свого діла, якому він присвятив пятнацять років свого життя.

Остаточно обчислено, що весь кошт великої статуї, найбільшої у світі, виносив кругло $600,000. Вона сама важить приблизно 450,000 фунтів, або 225 тон. В її великій руці може стояти сорок людей, а дванацять у походні, піднесеній високо понад її кільчастою короною. Треба було покласти 403 ступні, щоби можна дістатись на самий верх походні. Світло, котре нічию світить з походні, вставлене і вдержуване державною службою і служить як провідник для пільотів.

Ось деякі дані про Статую Свободи: її висота від поверхні води до кінця походні 301 стіп і три цалі; від ніг до голови 111 стіп і шість цалів; руки 16 стіп і пять цалів довгі; вказуючий палець має вісім стіп, а розмір нігтя має 13 через 10 цалів. Інші розміри є такі: голова є на 17 стіп висока, а десять стіп широка, цебто від одного до другого вуха; віддаль між очима має дві стопі і шість цалів, права рука 42 стопі довга, а груба 12 стіп; уста мають три стопі. В поясі статуя має 35 стіп грубости.

Загальна Рада — ФЛІС.

КАПІТАН

Пані Дороті Андерсон з Сан Педра, в стейті Каліфорнія, це одна з небагатьох американських жінок, що мають від уряду лайсенс на капітана корабля. Вона зголосилася до державної служби на випадок війни.

ЯПОНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

МОСКВА. — Російський комісар заграничних справ Молотов приняв на авдієнції нового японського амбасадора в Росії, ґенерала Татекаву, що приїхав сюди на переговори.

ЗА ВІДВАГУ. — Дон Фендрел, 14-літній хлопець з Рай, Ню Йорк, дістав пластунську медалю з рук президента Рузвелта за те, що самий [illegible]шов дорогу з лісу.

ЧОМУ РОБІТНИКИ НЕ ХОЧУТЬ ПРАЦЮВАТИ В МІСЦІ ҐОРКОГО?

Центральний московський уряд занепокоївся положенням, яке витворилося в Нижньому Новгороді, що тепер дістав назву Місто Максима Ґоркого. Продукція в автомобілевій фабриці, уладженій на зразок Фордових, що мала початися ще 1. січня 1932. року, не почалася й досі, хоч тепер повинні би вже працювати силою пари. Робітники не хочуть працювати в тій фабриці тому, що в дільниці, де їм призначили мешкання відносини мешкальні дуже погані. Так само харчові.

Московська „Правда" з огірченням описує відносини в Нижньому Новгороді, що пригадують життя героїв із песи Ґоркого „На дні". „Правда" пише дословно таке:

„В бараках повно бруду, нема сінників. На обід треба ждати аж дві години в черзі. Драстичним приміром є 13-ий стройтрест (будівельний трест). В січні працювало там 8,000 робітників, у березні 5,000 а від початку червня дотепер 2,000 робітників. Мали побудувати 10 домів типу „Імпокс", поставили лише пять. Мали побудувати 75 менших домиків; 100 деревляних домиків — не поставили ніодного.

Досі мали покінчити внутрішнє уладження в 12 триповерхових домах соціялістичного міста, та й тут нічого не зробили. Шпиталь почали будувати, одначе будову перервали. Відділ головних будівель, що є під управою Едельзона, Куканова та Бойдаловського звалюють вину один на одного.

Муляр Петров нпр. оповідає: „ Живу в бараку, в північній оселі. Там нема ні освітлення, ні кіпятку. По праці вертаємо до бараку сидомо там наче вовки". Муляр із колхозу „Нове життя" в Семйоновськім районі, Павло Соболев, працює два місяці при будові поліклініки, а дістав усього десять рублів завдатку (трохи більше як чверть доляра).

НІМЦІ В ЄГИПТІ

РИМ. — Італійські ґазети подали образки з німецької місії, що щойно прибула на італійський фронт до Єгипту. З цього роблять загально висновок, що німці певно будуть помагати італійцям вести війну в Єгипті.

Рівночасно ґазети кажуть, що англійські сили на Близькому Сході мають усього 250,000 жовнірів та що італійські сили їх значно перевищають.

ОБІЦЮЮТЬ ЗБІЛЬШИТИ ПРОДУКЦІЮ ЛІТАКІВ

ДІТРОЙТ. — Внаслідок конференції, відбутої з членом національної ради в справах зброєння, Вилйемом Нудсеном, дітройтські вирібники авт порішили в найкоротшому часі взятись до виконання 12,000 воєнних літаків.

ВЕНДЕЛ Л. ВИЛКІ

кандидат Республиканської Партії на уряд президента Злучених Держав.

ЩЕ ПРО НЕБЕЗПЕКУ ТРЕТОЇ КАДЕНЦІЇ

Третя кандидатура президента Рузвелта на найвище становище у Вашинґтоні, викликала чималий спротив серед американського народу. Бо крок президента перечерує довголітню американську традицію в тому напрямі.

На цей явно протидемократичний та анти-американський шлях спонукали президента Рузвелта ніби випадки в Европі. Бо тим пояснюють його прихильники його ославлену „незаступаемість" у Білому Домі.

Доктрина про „незаступаемість" одної людини є цілком новою в нашому краю. Зате знана вона широко в Европі в диктаторських краях, де диктатори, жадні влади, при помочі цеї думки зуміли глибоко вкорінитися при владі. Але там в Европі, нема свободи, нема вільного слова, лише воля поодиноких диктаторів. Там ця ідея „незаступаємости" одної людини — може мати примінення. В нас, Богу дякувати, панує демократія, в якій кожний горожанин без огляду на його політичні чи релігійні переконання, має змогу висловлюватися на різні публичні справи та безпосередньо брати участь у публичному житті.

Тому ми вважаємо цю доктрину одної людини при владі довше ніж дві каденції скрайньо небезпечною для дальшого політичного розвою Америки. За вісім літ адміністрації президента Рузвелта, ми бачили, як його претенсії до все ширшої влади безнастанно росли. Ми бачили, як водночас росли публичні довги, часто з ціллю, щоб закріпити тим теперішню адміністрацію при владі.

Припустім, що американська публика (в що ми не віримо) дійсно повірила, начеб президент Рузвелт був далі конечним у Вашинґтоні, бо без нього наступить якась національна катастрофа. Що станеться по його виборі? Чи не стане його політична машина, з ріжними льокальними „басами", ще сильніща? Що буде, коли він буде у Білому Домі других чотири роки? Чи в 1944 р. будемо ще мати які вибори? Хіба на те, щоб знов його вибрати вже четвертий раз президентом. Ці самі люде, що тепер переконують нас про „необхідність" третьої каденції, будуть це саме говорити й про четверту каденцію, або взагалі перестануть говорити про вибори президента, чи взагалі про вибори.

Як вже ми згадали, небезпека третьої каденції не лежить у самому тільки президенті; за ним тягнеться ціла політична машина по цілому краю. Бо якщо буде вибраний Рузвелт втрете, то значить, що й його політична машина також зміцниться, й її тяжко буде викорінити або змінити.

Тоді замість цвітучої републики будемо мати партійну диктатуру, яка залєдви чи буде ріжнитися від певних режімів в Европі.

Якщо тепер буде зломана та свята традиція, що президент повинен бути при владі не більше як 8 літ, то ціле американське життя готове піти на шлях, яким нині йде Европа. І це мусять взяти під увагу всі ці американці, що ненавидять диктатуру, монополь та реґіментацію. Бо третя каденція Рузвелта — це шлях до диктатури, це початок кінця американських вольностей!

Тому 5. листопада 1940. р. буде рішаюча велика історична хвиля. Америка має вибрати, кудою їй іти. За президентом Рузвелтом — це значить вибрати диктатуру; голосувати за Венделем Вілкім — значить зберегти Америку від хаосу та тоталітаризму.

А. Д.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

подає Степан Куропась.

Нову українську церкву посвячено в першу неділю б. м. на розі 53-тої вулиці і Вестерн на Савт-Сайді. Посвячення доконав російський єпископ Леонтій, а часописи принесли про цю церемонію знимки та описи як про карпато-російське підприємство. Парохіяни новозбудованої церкви, хоч українського роду, в Америці стали карпаторусами і ненавидять Україну як казав Шевченко „гірше ката".

Польський човен „Поліщук" забрив до Шікаґо ще минулого року і стояв на ріці Шікаґо біля Рендольф вул. Історія човна, що носить українське імя „Поліщука", така: Пятьох польських скавтів вибралося згаданим човном, довжини 56 фітів в подорож довкола світу, щоби ширити добре імя Польщі і її „річної фльоти", що то на Поліссю, як весною вийшли ріки з берегів, робила свого роду „маневри" і вивозила селянське сіно з загрожених водою околиць. Подорож закінчилася в Шікаґо, бо Польщі не стало і не було кому „слави добувати" і нікуди вертати. Стояв човен нечинно повних 9 місяців і можна було його оглядати. Та недавно тому зачали човен малювати і відновляти. Польське Римо-Католицьке „Зєдночене" (запомогова орґанізація) перебрала „Поліщука" як вишкільний човен для своїх морських скавтів. Звичайно, що не обійшлося без церемоній, промов і посвячення.

Говернор Генрі Горнер помер 5. жовтня ц. р. Покійник, що імя Горнер взяв по своїй мамі (по батькові він Леві) був через 8 літ ґубернатором, а передтим довгі роки суддею в пробаційному суді. Останні два роки тяжко нездужав, а держали його при життю штучно. Похорон мав він величавий з гарматніми сальвами, як командант збройних сил стейту Іллинойс. Лишив всього 50 тисяч долярів маєтку, а що був ще кавалером, то не осиротив ні жінки ні дітей.

Листопадове Свято рішила урядити у нас О. Д. В. У. в першу неділю листопада в салі Шопен Школи як й що року. Приготування до свята вже порблено, концертові сили заанґажовані. Головним святочним промовцем буде редактор „Свободи" п. Евген Ляхович, який з нагоди побуту в Шікаґо має дати два відчити в суботу на Савт-Сайді, а в понеділок, дня 4. листопаду на Норт-Сайді.

Передвиборча кампанія в нашому місті в повному ході. Ведуть її головно републикани, бо демократи вірять в „лендслайд", і не дуже журяться. Президент Рузвелт у нас ще не був і не буде. Зате републиканський кандидат Вендел Вилкі був у нас минулого місяця і на його повитання вийшло всього 3 тисячі людей. Зате у вівторок, дня 22. жовтня слухало його в „Стедіюм" 25,000 слухачів, а в десятеро стільки на радіо. Місто зробило йому велику овацію, але не обійшлося і без неприємних інцидентів. Якийсь безробітний поцілив його двома гнилими яйцями. Досі давно того не було, щоби в Шікаґо обкидувано людей яйцями. Чин цей осудили також демократи. Українці будуть попирати обі партії, та цього року наші републиканці рухливіші від демократів, устроюють віча, пропагують на радійо, а демократи не мали ще ніодного віча, бо певні побіди. Загально українці в Шікаґа обох партій є проти т. зв. третьої каденції (терм) хоч деякі з льояльности до своєї партії будуть її попирали.

ВЕТЕРАН РЕЄСТРУЄТЬСЯ. — Давид Емет Барет з Атланти, в стейті Джорджія, зареєструвався до військової служби, не дивлячися на те, що він є ветераном світової війни. Він пішов до війська маючи 15 літ; нині має несповна 36.

З МУЗИКИ

MUSIC NOTES

Edward W. Wodson.

NEAR-CAPACITY AUDIENCE ENCHANTED BY SONG BEYOND WORDS—MYCHAILO HOLYNSKI LIKE CARUSO

Ukrainian Tenor At Margaret Eaton Hall

A large audience in Margaret Eaton Hall last evening heard Mychailo Holynski, Ukrainian tenor, in song recital. His program included lyrics of Baltarovych, Ludkevych, Wachnianyn, Prydatkevych, Lysenko, Nedilsky, Bobykevych, Hayvoronsky and Denza; "Cavaradossi" Aria from Puccini's "Tosca," and encores. Winifred Dowell was at the piano.

The Singer

Mr. Holynski has been called "The Ukrainian Caruso" and the title is no exaggeration. His voice ranges as widely as Caruso's did. Last evening he sang easily an upper C, and in Lysenko's beautiful "Do Not Forget the Days of Spring" he sustained rich vibrant B's two octaves and a semitone below. And all through that compass tone never lost roundness, sweetness and sympathy. He is a dramatic tenor of robust power and brilliance, but there is deep poignancy in his mezzo-voce work. The Puccini aria had intensity in its recitative phrases and splendid impassioned declamation in the closing cadences. The lyrical numbers of the evening were his best offerings. Their music were entirely characteristic, tender and direct and of construction that might be impromptu for its freshness and expression.

His songs

The prevailing mode was minor. "Green Mountains" of Baltarovych was in G Minor; "The Willow Tree" of Ludkevych in same key; "The Beauty" of Wachnianyn was in C Minor; the Lysenko in E. Minor, and so on. And every song was melodic with many exquisite modulations that caught the mood without irritating the listener. Sequences—repeated little phrases in neighboring keys—were frequent and always arresting and effective. Though the listener didn't understand a single word being sung it was impossible to miss the emotion. For Mychailo Holynski is more fortunate than Caruso was. Ukrainian song is like Welsh song and Lancashire song. The tenderness of it is not sentimental but sincere. The intensity of it is not exaggeration of a feeling but depth of an emotion. And Holynski sings like a prophet chanting a faith. Sincere and beautiful song like his is grander than grand opera can be.

THE EVENING TELEGRAM, Toronto, Tuesday, Oct. 15, 1940

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

MOVEMENT STARTS TO ORGANIZE YOUTH AMONG UKRAINIANS

At a mass meeting held Sunday in the Derry Hall, Derry, a movement to organize the Ukrainian American youth of Westmoreland and nearby counties was started. Basil Zahayevich, who is the organizer of the Ukrainian National Organization, was the main speaker.

Mr. Zahayevich, who is laying the plans for the organization of the Ukrainian youth here, lectured on the advantages of fraternal organization and life insurance with the U. N. Association which is the first, largest and financially strongest Ukrainian fraternal Benefit Order in America. The order, the speaker stated, has at present, 475 assemblies from coast to coast in the United States and in Canada, with its home office in Jersey City, N. J., having been organized on George Washington's birthday, February 22nd, 1894, in Shamokin, Pennsylvania.

The speaker said that this country and vicinity presents a wide-open field for youth organization, and expects to have about 10,000 new members enrolled and active in the new youth movement before the convention in May, 1941, in Harrisburg. In touching upon the advantages to be gained from such fraternalization, the lecturer cited the athletic, social, and beneficial as well as political possibilities, and in an effort to combat "ism" through fraternity, he stressed, that greater accomplishments can be achieved by "joint action of a well organized people."

The U. N. Association, the organizer continued, is recognized as being the very basis of Ukranian American life.

Among other speakers was James M. Underwood, candidate for Congress, from this district, who was wholeheartedly indorsed by the audience.

The meeting lasted from 3 p. m. to 7:30 in the evening. Nestor Corchock, president of the Derry chapter No.113, acted as chairman of the meeting, and Anthony Skubiak, of the Latrobe chapter No. 61, acted as Secretary of the mass meeting.

The organizer will lecture in Johnstown this Saturday.

(LATROBE BULETIN, Latrobe, Pa.)

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 140. Хлопець і звір.

ТАРЗАН, ч. 141. На рятунок.

Кейдо здивувався, що слон, замісць кинути його на землю, висадив його собі на хребет.

Тото свояв тепер спокійно неначе очікуючи приказу: „Рушай". Кейдо закричав, торкаючи ногами слоневих боків.

Тото потупцював вперед. Кейдо скоро переконався, що слона можна керувати вказуючи рукою перед його очима.

Тепер хлопець впав на добру думку. Слон може помогти йому врятувати Тарзана. „Спіши, спіши!" кричав він зворушливо.